

Ten co kochał Polskie Koleje Państwowe

04.02.2013.

CHOSZCZNO Czy ktoś pamięta o tym, że kiedyś główna ulica naszego miasta nosiła imię Stalina, albo to, że pod koniec lat 50. w Dolcach pociąg relacji Przemysł-Szczecin zabił pracujących na torach kolejarzy. 22 lutego, z okazji 68 rocznicy zakończenia walk o Choszczno otworzymy wystawę upamiętniającą historię tutejszego kolejnictwa. Niewątpliwie jednym z ciekawszych jej eksponatów będzie kilkustronicowa opowieść o życiu JANA GASZTOLDA, kontrolera Oddziału Drogowego PKP w Choszczynie. Jego historię opisuje córka, dziś koszalinianka, JANINA T. GASZTOLD- RENT.

Przypomnijmy, że w listopadzie ubiegłego roku powołane zostało do życia Choszczeńskie Stowarzyszenie Miłośników Kolei &Semafor&. Chcemy nie tylko popularyzować, ale przede wszystkim ratować historię choszczeńskiego kolejnictwa – mówi prezes ZDZISŁAW GÓRSKI. Choć w chwili obecnej trwa jeszcze proces rejestracyjny, to jednak kolejarze postanowili nie czekać i wspólnie z magistratem oraz domem kultury organizują wystawę, która otwarta zostanie w dniu 68 rocznicy zakończenia walko Choszczno. Co na niej zobaczymy? Głównie to, co wiąże się z historią choszczeńskiego kolejnictwa, czyli pamiątki z lat 1945 i młodsze, w tym m.in. opowieść o życiu kontrolera drogowego JANA GASZTOLDA.

Kolejarz spod zaboru

Urodził się w Brahach (Kresy Wschodnie). Tuż przed wybuchem rewolucji październikowej (w wieku 21 lat) ukończył Instytut Kolei Żelaznych w Gorkach, koło Moskwy. - Były to czasy zaborów Polski i z zaboru rosyjskiego młodziem zdolna, chętna do nauki i pochodząca z zamożniejszych domów mogła się uczyć na rdzennych terenach rosyjskich, w miastach gdzie były dobre uczelnie – przypomina pani JANINA GASZTOLD-RENT. W okresie międzywojennym (1918 – 1939) pracował w Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Wilnie, Pińsku i Sołach. W latach 1940-41 pracował w Mołodecznie. Tam został aresztowany przez NKWD i wywieziony do więzienia w Tobolsku. Stamtąd na podstawie porozumienia Sikorski – Majski dostał się do polskiej armii, z którą przemaszerował przez dzisiejszy Iran, Egipt i Palestynę. Brał też udział w walkach o Monte Cassino.

Choszczeński kontroler

Po wojnie najpierw trafił do Stargardu Szczecińskiego, a potem do Choszczna (w 1948 już z całą rodziną). - Na skutek działań wojennych Choszczno było bardzo zniszczonym miastem, ale jednak powiatowym. Przez kilka lat główna ulica przecinająca Choszczno jakby na dwie połowy

nazywała się ulicą Stalina, w drugiej połowie lat pięćdziesiątych przemianowano ją na ulicę Wolności. Właśnie przy ulicy Stalina blisko dworca kolejowego cudem ocalał duży, kilkupiętrowy budynek poniemiecki, gdzie powstał Oddział Drogowy PKP. Tam zaczął pracę mój Ojciec na stanowisku kontrolera drogowego; była do druga połowa 1946 roku. My, to znaczy mama i brat mieszkaliśmy do 1948 we wsi Marianowo, stacja Trąbki, skąd do Ojca przyjeżdżaliśmy w odwiedziny do Choszczna jeszcze jako uczniowie szkoły podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego – wspomina pani Janina. W jej relacji przewija się nazwisko inż. KIJAKA z Łodzi, a także sąsiada EWERYSTA CZAPLARSKIEGO (wówczas mieszkali już na ul. Sienkiwicza). Dokładnej daty nie pamięta, ale wspomina też lata 50. w których na torach w Dolcach (dzisiejsze Dolice) pod kołami pociągu relacji Przemyśl – Szczecin ginie kilku pracowników. Dzieje się to na odcinku nadzorowanym przez jej ojca. Córka bardzo ciepło wspomina J. Gasztolda, szczegółowo opisuje jego służbowy strój i zdecydowanie podkreśla, że „…kochał Polskie Koleje Państwowe”. Mocno żałuje tego, że w trakcie późniejszych przeprowadzek zaginęło wiele pamiątek po ojcu, a dzisiaj w jej pamięci pozostały tylko wyrywkowe wspomnienia.

Z relacji córki wiemy też, że J. Gasztold zmarł 31 lipca 1970 roku. Mieszkanca Choszczna ZOFIA MAJCHROWSKA zapewnia, że pochowany został na tutejszym cmentarzu, ale później jego prochy ekshumowano i najprawdopodobniej przeniesiono do Koszalina. Sprawdziliśmy. Rzeczywiście, jest pochowany na Cmentarzu Komunalnym w Koszalinie, we wspólnej mogile z JADWIGĄ GASZTOLD.

Tadeusz Krawiec

promocja@choszczno.pl

Czekamy na Twoje pamiątki

Ponownie zwracamy się z prośbą do mieszkańców Choszczna o użyczenie wszelkich pamiątek związanych z tematem kolejarskiej wystawy. W tej sprawie należy się kontaktować ze Z. Górskim (725 077 877) lub biurem promocji UM w Choszcznie (781 501 160, promocja@choszczno.pl).

Na dowód, że interesuje nas wszystko publikujemy zdjęcie piłkarskiej drużyny kolejarzy. A może ktoś wie gdzie i kiedy zostało zrobione, a także kogo widzimy na tej fotce?